

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В І С Н О В О К

До протоколу № 116
від 09 березня 2023 року

до проекту Закону України
про внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України
щодо вдосконалення відповідальності за колабораційну діяльність
(реєстр. № 8301-1 від 05.01.2023)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України 09.03.2023 (протокол № 116) розглянув проект Закону України про внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за колабораційну діяльність (реєстр. № 8301-1 від 05.01.2023), поданий народним депутатом України Павлюком М.В., і зазначає таке.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено задля удосконалення положення статті 111-1 Кримінального кодексу України в частині розширення переліку можливих санкцій за окремі прояви колабораційної діяльності для досягнення мети застосовуваного до винної особи покарання.

Цей законопроект є альтернативним до проекту Закону про внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за колабораційну діяльність (реєстр. № 8301).

Варто зауважити, що основним законопроектом пропонується доповнити санкції частин першої та другої статті 111-1 Кримінального кодексу України такими видами покарань, як штраф та громадські роботи.

Водночас альтернативним законопроектом пропонується інший підхід до врегулювання зазначеного питання.

Зокрема, враховуючи пріоритетність потреб під час збройної агресії та беручи до уваги необхідність дотримання балансу між метою застосовуваного до окремої особи покарання та інтересів держави, альтернативним законопроектом пропонується доповнити санкції зазначених частин статті

штрафом. При цьому розмір штрафу, запропонований альтернативним проектом, є вищим, ніж в основному законопроекті: від однієї тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян у першій частині та від трьох до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян у другій.

У той же час взято до уваги положення чинної редакції статті 53 Кримінального кодексу України, яка передбачає як можливість призначення штрафу із розстрочкою виплати певними частинами, так і його заміни на інші види покарань.

Крім того, альтернативним законопроектом не підтримується частина ініціатив основного проекту, зокрема, щодо виключення добровільності як обов'язкової складової колабораційної діяльності.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило такі зауваження до законопроекту.

Зокрема, ГНЕУ звертає увагу, що відповідно до ч. 1 ст. 12 КК кримінальні правопорушення поділяються на *кримінальні проступки і злочини*.

З огляду на характер та ступінь суспільної небезпеки колабораційної діяльності ГНЕУ вважає, що змінами до ст. 111-1 КК варто було б не тільки розширити коло можливих покарань, додавши до їх переліку штраф та громадські роботи, а й вирішити питання щодо віднесення усіх діянь, передбачених цією статтею, саме до категорії *злочинів*. Для цього вбачається за доцільне підвищити запропоновані проектом розміри штрафу за кримінальні правопорушення, передбачені ч. ч. 1, 2 ст. 111-1 КК, встановивши їх нижню межу на рівні, *не меншому від трьох тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян*, який необхідний для визнання відповідного діяння *злочином*.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету та Міністерство фінансів України зазначають, що реалізація положень цього законопроекту матиме опосередкований вплив на показники державного бюджету (може призвести до збільшення доходів та видатків залежно від санкцій за виявлені правопорушення).

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції не має зауважень і пропозицій до тексту законопроекту.

Міністерство внутрішніх справ України за результатами розгляду в першому читанні пропонує законопроект 8301-1 повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

МВС України звертає увагу, що проектом Закону № 8301-1 пропонуються зміни до санкцій частин першої та другої статті 111-1 КК України. Проте слід зазначити, що такі зміни не розширюють перелік санкцій, а замінюють одне основне покарання (позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю) іншим (штраф з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю або без такого). Таким чином, як і в чинній редакції, санкції за кількістю основних покарань залишаються безальтернативними.

При цьому, на думку МВС України, викликає застереження те, що, з огляду на чинні положення частин другої і четвертої статті 12 КК України, внаслідок змін до санкції частини другої статті 111-1 цього Кодексу відповідний склад

кримінального проступку переходить до категорії нетяжких злочинів. Обґрунтування щодо такої зміни оцінки рівня суспільної небезпечності цього діяння в пояснювальній записці відсутні.

Водночас унаслідок цих змін, як вважає МВС України, буде можливим здійснювати щодо кримінального правопорушення, передбаченого частиною другою статті 111-1 КК України, спеціальне досудове розслідування та спеціальне судове провадження (in absentia) на підставі частини другої статті 297-1 і частини третьої статті 323 Кримінального процесуального кодексу України.

Національна академія педагогічних наук України повідомляє, що не має зауважень та пропозицій до зазначеного законопроекту. Водночас НАПН України пропонує підтримати законопроект реєстр. № 8301-2, оскільки останній є повнішим і включає позиції законопроекту реєстр. № 8301-1.

На засіданні підкомітету з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу 20 лютого 2023 року було розглянуто зазначений законопроект і рекомендовано прийняти його за основу.

Заслухавши інформацію Міністерства освіти і науки України, голови підкомітету з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу Грищука Р.П., **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України “Про Регламент Верховної Ради України” проект Закону України про внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за колабораційну діяльність (реєстр. № 8301-1 від 05.01.2023), поданий народним депутатом України Павлюком М.В., прийняти за основу.

2. Направити цей Висновок Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, визначеного головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК